

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΡΟΛΛΙΟΥ*

Ο Κωνσταντίνος Γρόλλιος γεννήθηκε στις 20 Αυγούστου/2 Σεπτεμβρίου του 1917 και έζησε τα παιδικά και έφηβικά του χρόνια στην Κέρκυρα. Μετά την άποφοιτήσή του με «Άριστα» από το Α΄ Γυμνάσιο Άρρένων τής Κέρκυρας έγγράφηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου σπούδασε κλασική φιλολογία και παρακολούθησε τις παραδόσεις των καθηγητών Ν. Παπαδάκη, Κ. Ρωμαίου, Χ. Χαριτωνίδη και των ύφηγητών Ί. Θεοδωρακόπουλου και Ί. Κακριδή. Έλαβε το πτυχίο του έπειτα από τετραετείς σπουδές (1935-1939) με το βαθμό «Λίαν Καλῶς» στις 16 Μαΐου 1940.

Στις 7 Ίουλίου του 1942 διορίστηκε καθηγητής των φιλολογικῶν μαθημάτων στο Α΄ Γυμνάσιο Άρρένων Κέρκυρας, όπου υπηρέτησε μέχρι την έκλογή του στο Πανεπιστήμιο τής Θεσσαλονίκης. Για σύντομο διάστημα διατέλεσε Έπιμελητής Αρχαιοτήτων Κέρκυρας στο Αρχαιολογικό Μουσείο τής Κέρκυρας. Νυμφεύτηκε την Ίουλία, τὸ γένος Σταματάτου, σύντροφο τής ζωῆς του μέχρι τὸ θάνατό του τὸ 2006.

Μὲ τὸ τέλος τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ἔλαβε διετὴ ὑποτροφία τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1950 ἀναχώρησε γιὰ εὐρύτερες σπουδές στο Bristol τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅπου εἰδικεύτηκε στὴ λατινικὴ γλῶσσα, φιλολογία καὶ φιλολογικὴ ἔρευνα τῶν λατινικῶν κειμένων καὶ γνώρισε σὲ βάθος τὸ ρωμαϊκὸ βίο, τὴ ρωμαϊκὴ σκέψη καὶ τὸν πολιτισμὸ, καθὼς καὶ τὴ φιλοσοφία καὶ θρησκεία τῶν ἑλληνιστικῶν χρόνων, μὲ ἐπόπτη

* Εὐχαριστῶ τὸν καθηγ. τοῦ Α.Π.Θ. Δημ. Νικήτα γιὰ τὴν τιμητικὴ πρόσκληση νὰ συμμετάσχω στὸν ἀφιερωματικὸ αὐτὸ τόμο. Ἐπίσης, τὸν καθηγ. τοῦ Ι.Π. Θεοδ. Πυλαρινὸ γιὰ τὴ βοήθειά του στὴ συγκέντρωση τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Γρόλλιου, ὥστε ἡ παρουσίαση αὐτὴ νὰ εἶναι κατὰ τὸ δυνατὸ πλήρης.

τῶν σπουδῶν του τὸν καθηγητὴ Norman Gulley. Στὴ συνέχεια ἐγγράφηκε στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τῆς Σορβόννης στὸ Παρίσι, ὅπου παρακολούθησε τὶς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν J. Bayet, P. Boyancé, P. Courcelle καὶ J. Galletier, καὶ ἔλαβε κατόπιν ἐξετάσεων τὸ Certificat D'Études Superieures τῆς Faculté des Lettres στὶς 30 Ἰουνίου 1951. Ἐπίσης, παρακολούθησε τὶς παραδόσεις τοῦ E. Ernout στὸ Collège de France, καὶ τῶν καθηγητῶν A.-J. Festugière καὶ H. Marguerite στὴν École Pratique des Hautes-Études. Τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Bristol στὸ τέλος τῶν μεταπτυχιακῶν του σπουδῶν τοῦ ἀπένευμε τὴν 1η Ἰουλίου 1952 τὸ δίπλωμα τοῦ Master of Arts.

Τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1952 ἔλαβε μέρος στὶς ἐξετάσεις τοῦ IKY καὶ πέτυχε πρῶτος στὴν κλασικὴ φιλολογία. Ἐγγράφηκε γιὰ εὐρύτερες σπουδὲς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης (St. Catherine's Society), μελέτησε στὶς βιβλιοθηκὲς τῆς Ὁξφόρδης καὶ τοῦ Cambridge, καὶ παρακολούθησε τὶς παραδόσεις τοῦ καθηγητῆ Eduard Fraenkel. Μετὰ τὴ λήξῃ τῆς ὑποτροφίας τοῦ IKY συνέχισε τὶς σπουδὲς του στὴν Ὁξφόρδῃ με ὑποτροφία τοῦ Oxford University Chest, ἔπειτα ἀπὸ πρόταση τοῦ καθηγητῆ C.M. Bowra.

Ἀναγορεύτηκε διδάκτορας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με βαθμὸ «Ἄριστα» στὶς 23 Φεβρουαρίου 1956 με τὴ διατριβὴ «Τέχνη ἀλυπίας: κοινὸι τόποι τοῦ Πρὸς Πολύβιον τοῦ Σενέκα καὶ πηγὰι αὐτῶν» (εἰσηγητῆς ὁ καθηγητῆς Ἰ. Κακριδῆς).

Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1957 ἐκλέχτηκε ἔκτακτος καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με ἐντολὴ διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τῆς ἔδρας τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας (καθῆκοντα ἀνέλαβε στὶς 6 Μαΐου 1957). Μετὰ τριετία ἐκλέχτηκε τακτικὸς καθηγητῆς στὴν ἴδια ἔδρα (καθῆκοντα ἀνέλαβε στὶς 17 Αὐγούστου 1961). Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ δίδαξε μέχρι τὶς 31 Αὐγούστου 1985, ὅποτε συνταξιοδοτήθηκε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο. Κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸ ἔτος 1966-1967, μάλιστα, διατέλεσε Κοσμητορας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Ὁ Κωνσταντῖνος Γρόλλιος ἔτυχε εὐρείας ἐπιστημονικῆς ἀναγνώρισης, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς κρίσεις καὶ ἀναφορὲς γιὰ τὸ ἔργο του, ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι προσκλήθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ D.W. Prakken νὰ διδάξῃ γιὰ ἓνα χρόνον στὸ Franklin and Marshall College τῆς Πεννσυλβανίας (ΗΠΑ), ἐνῶ ἔδωσε καὶ πλῆθος διαλέξεων στὴ Θεσσαλονικὴ (Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν), στὴν Ἀθήνα (Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία) καὶ στὴν Κέρκυρα (Ἀναγνωστικὴ Ἐταιρεία). Γιὰ τὴν προσφορὰ του, ἄλλωστε, στὴν ἐπιστήμη καὶ στὴν παιδεία ὁ Κωνσταντῖνος Γρόλλιος τιμήθηκε ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ πολιτεία με τὸ Παράσημο τοῦ Ταξιάρχῃ τοῦ Φοίνικα τὸ 1960. Ἐπίσης, ὁ Σύλλογος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν τῆς Ἀθήνας σὲ ἐκδήλωση στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Ξενοδοχείου «Μακεδονία Παλάς» τὸ Σάββατο 30 Ἀπριλίου τίμησε τὸν ἐκλιπόντα καθη-

γητή μεταξὺ ἄλλων ἐπιφανῶν προσωπικοτήτων τῆς πόλης τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ ἀπένευμε εἰδικὸ δῖπλωμα. Τιμητικὴ διάκριση ὁ Κ. Γρόλλιος ἔλαβε καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Μεταφραστῶν Λογοτεχνίας γιὰ τὶς μεταφράσεις τῶν Ἰωδῶν τοῦ Ὁρατίου. Ἐπιστέγασμα τῆς εὐδόκιμης θητείας του στὰ κλασικὰ γράμματα καὶ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας ὑπῆρξε ἡ ἐκλογή του ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν στὴ συνεδρίαση τῆς ὀλομελείας τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1994. Διατέλεσε Πρόεδρος τῆς Τάξεως Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ 1996, ἐνῶ ὑπῆρξε Γραμματέας τῆς Τάξεως Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ 1996 ἕως τὸ θάνατό του τὸ 2006.

Στις 19.1.2007 ἡ Ἐταιρεία Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν τίμησε τὴ μνήμη του μὲ ἐκδήλωση-φιλολογικὸ μνημόσυνο στὴν αἴθουσα συγκεντρώσεων τοῦ Μουσείου Σολωμοῦ, ἐνῶ τὸ Ἴονιο Πανεπιστήμιο τίμησε τὴ μνήμη του στις 20.5.2008 μὲ εἰδικὴ ἐκδήλωση στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προσωπογραφίας του (ἔργου τῆς ζωγράφου Ρένας Κρουαζιέ). Στὸ ἱστορικὸ κτήριο τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας σὲ κεντρικὴ αἴθουσα ἐκτίθεται ἡ προσωπογραφία αὐτὴ (δωρεὰ τῆς συζύγου τοῦ ἐκλιπόντος), ἐνῶ μὴ δευτέρη (δωρεὰ καὶ αὐτὴ τῆς κ. Ἰουλίας Γρόλλιου) κοσμεῖ τὴν Ἐταιρεία Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν. Τὸ περιοδικὸ Πόρφυρας τόμος ΚΘ', τεῦχος 129 (2008) περιέχει ἐκτενὲς ἀφιέρωμα στὴ μνήμη του, τὸ ἔργο του ἐν γένει καὶ τὴν εἰδικότερη συμβολὴ του στὰ ἐπτανησιακὰ γράμματα (ἐπιμ. τοῦ καθηγ. Θεοδόση Πυλαρινοῦ).

Ὁ Κωνσταντῖνος Γρόλλιος ἐργάστηκε γιὰ τὴν προβολὴ τῆς κλασικῆς καὶ ἰδιαίτερα τῆς λατινικῆς φιλολογίας στὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ τὶς μελέτες του συνέβαλε μὲ τρόπο οὐσιαστικὸ στὴν προαγωγὴ τῶν λατινικῶν γραμμάτων. Συνδυάζοντας τὴ φιλολογικὴ μὲ τὴ φιλοσοφικὴ γνώση, ἐπίσημανε τὴν ἐπίδραση ποὺ εἶχε ἡ ἀφομοίωση τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στοὺς Ρωμαίους, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀνέδειξε τὴν προσφορά τους στὴ δημιουργία μιᾶς καθαρὰ ρωμαϊκῆς λογοτεχνίας. Μέσα ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα μελέτησε τὰ ἠθικὰ καὶ θεολογικὰ φιλοσοφήματα τοῦ Κικέρωνα σὲ ἀναφορὰ μὲ τὸ ἔργο τοῦ Πλάτωνα καὶ ἔδειξε μὲ τὴ συγκριτικὴ μέθοδο τὶς ἐπιδράσεις ποὺ δέχτηκαν ὁ Κικέρων, ὁ Σενέκας, ὁ Ὁράτιος κ.ἄ. Ἐπίσης, ἐρεύνησε τὴν ἐξέλιξη τῶν παραμυθητικῶν ἰδεῶν κατὰ τὴ μεταγενέστερη Ἀρχαιότητα ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ Σενέκα ἀπὸ τὴν ἔποψη τοῦ καθορισμοῦ τῶν ρευμάτων ἰδεῶν καὶ τῆς πρωτότυπης συμβολῆς τῶν Λατίνων συγγραφέων. Προθεσὴ του ὁμολογημένη ὑπῆρξε νὰ συνδυάσει τὴ φιλολογικὴ μὲ τὴ φιλοσοφικὴ θεώρηση τῶν κειμένων τῆς ἔρευνάς του, ὅπως ἡ μαθητεία του στοὺς διαπρεπεῖς μελετητὲς τῆς ρωμαϊκῆς σκέψης τοῦ εἶχε ἐπιτρέψει νὰ δοκιμάσει. Ἐπειδὴ, μάλιστα, τὰ θέματα τῆς λατινικῆς φιλολογίας βρισκόνταν σὲ προ-

φανή συνάφεια με τὸν ἑλληνισμό, ιδιαίτερη σημασία ἀπέδωσε στὴν ἐπισήμανση καὶ διαλεύκανση τῶν ἀποτελεσμάτων ποὺ εἶχε ἡ ἀφομοίωση τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου καὶ στοχασμοῦ ἀπὸ τοὺς πεζογράφους καὶ ποιητὲς ποὺ μελέτησε, φροντίζοντας ἀδιάλειπτα νὰ φωτίζει τὴν προσωπικὴ συμβολὴ τῶν τελευταίων, πέρα ἀπὸ τὶς ἐμφανεῖς ἢ λανθάνουσες ἐπιρροὲς ποὺ εἶχαν δεχτεῖ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ χῶρο. Γενικότερα, ἡ ἐπίδραση τῆς Ἑλλάδας στὴ Ρώμη ἀποτελεῖ κεντρικὸ θέμα στὶς μελέτες του, γι' αὐτὸ καὶ ζητήματα κριτικῆς πηγῶν, διερεύνησης ρευμάτων καὶ τάσεων ποὺ γεννήθηκαν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπηρεάσαν τὴ σκέψη καὶ τὴ λογοτεχνία τῆς Ρώμης, με σταθερότητα ἀπασχόλησαν τὴν ἔρευνά του.

Ἀκριβῶς λόγῳ τῆς εὐρύτητας τοῦ πνεύματος μετὰ τὴν ὁποία ἀντιμετώπιζε τὴν κλασικὴ παιδεία, ὁ Γρόλλιος εἶχε ἀνάμεσα στὰ πρωταρχικὰ του μελήματα τὴ διάδοση τῶν ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν, ὥστε ἡ κλασικὴ παιδεία νὰ ἐπιδράσει μετὰ τρόπο οὐσιαστικὸ σὲ εὐρύτερα στρώματα. Τὸ μέλημα αὐτὸ ἀναδεικνύεται μετὰ τρόπο εὐγλωττο ἀπὸ τὴ μελέτη τῆς διαχρονικῆς πορείας τῶν λατινικῶν γραμμάτων, τὴν καλλιέργεια τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας ἀλλὰ καὶ τὴ συμμετοχὴ του στὸν προβληματισμὸ περὶ τὴ μετάφραση τῶν κλασικῶν κειμένων στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα παράλληλα μετὰ τὴν ὑψηλῆς ποιότητος συμβολὴ του στο συγκεκριμένο πεδίο, ὅπως, τέλος, καὶ ἀπὸ τὴ μελέτη τῆς προσφορᾶς τῶν ἑπτανήσιων λογίων ἀναφορικὰ μετὰ τὰ λατινικὰ κείμενα καὶ τὴν κλασικὴ παιδεία.

Ἡ καλλιέργεια, ἄλλωστε, τοῦ Γρόλλιου δὲν περιοριζόταν στὸ ἀντικείμενο τῆς ἐπιστημονικῆς του δραστηριότητος, ὅπως προκύπτει τόσο ἀπὸ τὸ δημοσιευμένο ἔργο του ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν εὐρύτερη πνευματικὴ του δραστηριότητα καὶ τὰ γενικότερα ἐνδιαφέροντά του, ὥστε φαίνεται ὅτι ἀναδεικνύεται σὲ συνεχιστὴ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Σχολῆς τῆς Κέρκυρας, δικαιώνοντας τὶς ἑπτανησιακὲς του καταβολὲς στὸ χῶρο τῆς λογιόσύνης καὶ ἐνστερνιζόμενος ἔμπρακτα τὰ διδάγματα γιὰ τὴ συνθετικὴ ἀξία ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν τῶν Κερκυραίων λογίων σὲ διαχρονικὴ βάση.

Ὡς πρῶτος καθηγητὴς τῆς ἑδρας τῆς Λατινικῆς φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ἔθεσε τὰ θεμέλια τῆς καλῆς λειτουργίας της καὶ μερίμνησε νὰ τὴν ἐπανδρώσει μετὰ ἱκανὰ στελέχη, ποὺ διακρίθηκαν καὶ συνεχίζουν νὰ διακρίνονται ιδιαίτερα στὸ πεδίο τῶν κλασικῶν σπουδῶν. Γιὰ τὴ μέριμνά του αὐτῆ, μάλιστα, αἰσθανόταν δικαιολογημένη ὑπερηφάνεια.

Ὁ Κωνσταντῖνος Γρόλλιος δαπάνησε πολλὴ ἐνέργεια γιὰ τὴ δημιουργία Πανεπιστημίου στὴν πολυαγαπημένη του Κέρκυρα. Μετὰ συγκεκριμένες ἐνεργειές του ἤδη ἀπὸ τὸ 1967, ὅπως φαίνεται ἀπὸ ἔγγραφα, Φύλλα τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, βασιλικά καὶ προεδρικὰ διατάγματα, δημοσιεύματα στὸν ἀθηναϊκὸ τύπο, συγκεκριμένα προσχέδια καὶ σχέδια τοῦ ἰδίου

για την άμεση ίδρυση τμήματος (υπό τη σκέπη αρχικά του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), κράτησε ζωντανό το θέμα της ανασύστασης του πρώτου ελληνικού Πανεπιστημίου, της Ίονίου Ακαδημίας. Σε αυτό άποσκοπούσε και η συμμετοχή του στην ίδρυση του Κέντρου Έρευνας και Διεθνούς Έπικοινωνίας με τίτλο «Ίόνιος Ακαδημία» το έτος 1973 με έδρα την Κέρκυρα, το οποίο παρουσίασε και πνευματική δραστηριότητα εκδίδοντας δύο τόμους μελετών των μελών του. Οί προσπάθειες του Γρόλλιου βρήκαν δικαίωση το 1985 με την ίδρυση του Ίονίου Πανεπιστημίου, ήταν, μάλιστα, ο πρώτος που δίδαξε τη λατινική φιλολογία, κατά το Β' έξάμηνο του πανεπ. έτους 1985-1986, στο Τμήμα Ιστορίας, πράξη με συμβολικό χαρακτήρα αλλά και με ουσιαστικό περιεχόμενο, έφόσον ο Γρόλλιος περιέβαλε με το έπιστημονικό του κύρος το νεοσύστατο τότε ίδρυμα.

Έργογραφία

- 1949: «Η εκπαίδευση στην Κέρκυρα στους αιώνες πριν από την Άλωση», *Κερκυραϊκά Νέα* 23.5.1949. Και ανάτυπο στη σειρά *Έπτανησιακά Μελετήματα*, Φυλλάδιο 1, Κέρκυρα 1949.
- 1952: «Η επίδρασις της πλατωνικής παραδόσεως επί της θεολογίας του Κικέρωνος», *Πλάτων* 8 (1952), σσ. 263-288 και 9 (1953), σσ. 126-146. Και σέ ανάτυπο.
- 1956: *Τέχνη άλυπίας, Κοινοί τόποι του Προς Πολύβιον του Σενέκα και πηγαί αυτών*, Θεσσαλονίκη 1956² (*Ελληνικά-Παράρτημα* 10). Μνείες και κριτικές στα *BABH* 1956 (άριθμ. 1260), *Ε. Σκάσης*, *ΠΑΑ* 32 (1957), σσ. 109-113 (παρουσίαση του βιβλίου στη συνεδρία της 14ης Φεβρουαρίου 1957 της Ακαδημίας Αθηνών), *E. Sturzl*, *AAHG* 15 (1962), σ. 97, *B. Walker*, *CPh* 55 (1960), σσ. 49-50.
Seneca's Ad Marciam: Tradition and Originality, Athens 1956. Μνείες και κριτικές στα *BABH* 1956 (άριθμ. 1261), *M. Coffey*, *JRS* 49 (1959), σ. 201, *P. Declarde*, *LEC* 27 (1959), σ. 111, *C.E. Manning*, *Mnemosyne*, Supplementum 69 (1981), *V. Rotolo*, *A&R* 3 (1958), σσ. 243-245.
- 1958: *Η λογοτεχνία των Ρωμαίων στη σχέση της με το ελληνικό πνεύμα. Έναρκτηριος λόγος στο μάθημα της Λατινικής Φιλολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 1958. Μνείες και κριτικές στα *Α. Τερζάκης*, *Το Βήμα* 25.3.1958, *Α. Χουρμούζιος*, *Καθημερινή* 3.4.1958.
- 1960: *Κικέρων και πλατωνική ήθικη (Σχόλια σέ μερικά χωρία των διαλόγων του Κικέρωνος De legibus και De Finibus Bonorum et Malorum)*, Αθήναι 1960. Μνείες και κριτικές στα *BABH* 1960 (άριθμ. 875), *M. Van der Bruwaene*, *Latomus* 21 (1962), σσ. 876-877, *P. Louis*, *RPh* 37 (1963), σ. 151, *J. Rexine*, *CPh* 59 (1964), σσ. 300-302, *Κωνσταντίνος Τσάτσος*, *NE* 89 (1971), σσ. 414-417.

- 1966: «Ο Κωνσταντῖνος Θεοτόκης μεταφραστής τοῦ Λουκρητίου. Ἕνα χαμένο χειρόγραφο ποῦ ξαναβρέθηκε», *NE* (= *Νέα Ἑστία*) 79 (1966), σσ. 3-14 (καὶ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1966).
 «Ἡ λατινικὴ παιδεία (Μὲ τὴν εὐκαιρία ἑνὸς διεθνοῦς συνεδρίου λατινικῶν σπουδῶν)», *Ἐποχὲς* 39 (Ἰούλιος 1966), σσ. 35-40. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, 1966.
- 1967: «Δώδεκα ᾠδὲς τοῦ Ὁρατίου [Horati Flacci Carmina I, 1-12], Μετάφραση μὲ σχόλια», *NE* 82 (1967), σσ. 973-1005. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1967.
Κλασσικὴ Παιδεία καὶ Ἐθνικὸς Βίος (1453-1821), Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 25ην Μαρτίου 1967 εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν, Θεσσαλονίκη 1967 (ἔκδοση Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) σσ. 30. Μνεῖα στὸ [Βάσος Βορρίκας,] *Τὸ Βῆμα* 30.6.1968, σ. 8.
- 1968: «Ἕνας ἀρχαῖος μεταξὺ δύο κόσμων (μία ἄποψη γιὰ τὸ φιλόσοφο Σενέκα)», *NE* 83 (1.7.1968), σσ. 3-16. Καὶ σὲ ἀνάτυπο ἀπὸ τὴ σειρὰ *Ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν Λατίνων*, ἀρ. 1, Ἀθήνα 1968.
 «Ἕνας ἀρχαῖος μεταξὺ δύο κόσμων. Μία ἄποψη γιὰ τὸ φιλόσοφο Σενέκα», *NE* 84 (1968), σσ. 837-849. Μνεῖες καὶ κριτικὲς στὰ Α.Μ. Παπαβασιλείου, *Νέα Πολιτεία* 10.5.1970, σ. 6.
 «Ἡ σύστασις Διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς ἐταιρείας διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν λατινικῶν γραμμάτων», *Πλάτων* 20 (1968), σσ. 391-396.
 «Θέματα παιδείας: Ἴόνιος Ἀκαδημία (ἱστορία καὶ θρύλος)», *NE* 83 (1968), σσ. 74-77.
 «Μία ἀνέκδοτη νεοελληνικὴ μετάφραση τοῦ «Περὶ φύσεως» τοῦ Λουκρητίου», *Πρακτικὰ τοῦ Τρίτου Πανιωνίου Συνεδρίου, 23-29 Σεπτεμβρίου 1965, τόμος δεῦτερος*, Ἀθηναί 1968, σσ. 9-15. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθηναί 1969. Μνεῖα-κριτικὴ στὸ Λ(ίνος) Π(ολίτης), *Ἑλληνικὰ* 24 (1971), σ. 520.
- 1969: «Ἀντιστασιακοὶ ἀγῶνες στὰ Ἑπτάνησα κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἸΘ' αἰῶνα», *Δελτίον Ἀναγνωστικῆς Ἐταιρείας Κερκύρας* 6 (1969), σσ. 47-58.
 «Facta καὶ dicta τοῦ βιβλίου I τῶν «Διαλόγων» τοῦ Λ.Α. Σενέκα», *Πλάτων* 21 (1969), σσ. 3-12.
 «Κ. Ὁρατίου Φλάκκου, ᾠδὴ 1, XXVIII (μὲ σημειώσεις καὶ βιβλιογραφία)», *ΜΗ* 1969, σσ. 35-42.
 «Ὁρατίος ὁ ἐλληνικώτατος ποιητὴς (Διερεύνηση μιᾶς τεχνοτροπίας), Μελέτη καὶ μεταφράσεις τῶν ᾠδῶν I 24, 31, 38, II, 2, 3, 10, 13, 15, 16, III 1, 8, 17», *NE* 86 (1969), σσ. 1559-1572 καὶ 1677-1964 (κυκλοφόρησε καὶ σὲ ἀνατύπωση). Μνεῖες καὶ κριτικὲς στὰ Α.Μ. Παπαβασιλείου, *Νέα Πολιτεία* 10.5.1970, σ. 6, Γ. Χατζίνης, *NE* 88 (1970), σ. 901.
 «Ἡ διεθνὴς κίνησις περὶ τὰ λατινικὰ γράμματα», *Πλάτων* 21 (1969), σσ. 402-407.
- 1970: «Ἐπισκόπησις τῆς Διεθνοῦς Κινήσεως διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν λατινικῶν γραμμάτων», *Πλάτων* 22 (1970), σσ. 370-377.

- «De Graeca humanitate in Ciceronis philosophicis operibus», *Acta conventus omnium gentium Latinis litteris linguaeque fovendis, Bucurestiis a die XXVIII mensis Augusti ad diem III mensis Septembris, a. MDCCCCLXX*, σσ. 71-76.
 «Κοῖντου Ὀρατίου Φλάκκου ὠδὴ στὸ θάνατο μιᾶς Μακεδονίτισσας βασιλίσσας (Carm. 1, 37) (Μετάφραση καὶ σημειώσεις)», *MH* 1970, σσ. 49-57.
 «Λατινομαθεῖς Ἑπτανήσιοι λόγιοι ἀπὸ τὸν ΙΖ΄ ἕως τὸν ΙΘ΄ αἰῶνα», *Κερκυραϊκὰ Χρονικὰ* 15 (1970), σσ. 19-42. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Κέρκυρα 1970.
 «Τὰ ζωντανὰ λατινικά», *NE* 88 (1970), σσ. 1153-1158. Καὶ σὲ ἀνάτυπο στὴ σειρά Ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν Λατίνων, ἀρ. 3, Ἀθῆναι 1970.
- 1971: «Jean Bayet (1881-1969), Virgilio Paladini (1912-1971)», *Πλάτων* (1971), σσ. 400-402.
 «Ὁ Ὀράτιος Φλάκκος στοὺς Φιλίππους», *MH* 1971, σσ. 53-57.
 «Observationes Quaedam in Auctores qui Somni Scipionis Doctrinas Primi Enuntiauerunt», *Romanitas* 9 (1971), σσ. 271-289.
- 1972: «Μία προσπάθεια τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς στωικῆς πολιτείας τῶν “σπουδαίων”, *Πρακτικὰ τοῦ Α΄ Κυπρολογικοῦ Συνεδρίου*, Λευκωσία 1972, τόμος Α΄, σσ. 231-245.
- 1973: «Τὸ μεταφραστικὸ ἔργο τοῦ Κωνσταντίνου Θεοτόκη καὶ ἀνέκδοτες σελίδες ἀπὸ τὴ μετάφραση τοῦ «Περὶ φύσεως»», *NE* 94 (1973), σσ. 290-353.
 «Q. Horati Flacci Carm. 3, XI: οἱ Δαναΐδες (μετάφραση, σημειώσεις καὶ βιβλιογραφία)», *MH* 1973, σσ. 83-86.
- 1974: «Στὸ γυρισμὸ τοῦ Αὐγούστου, Horati, Carm. 3, XIV (μετάφραση καὶ σημειώσεις)», *MH* 1974, σσ. 38-42.
- 1975: «Ἡ σημασία τοῦ Βάκχου στὸν Ὀράτιο», *Φίλτρα*, Τόμος τιμητικὸς Στυλιανοῦ Γ. Καψωμένου, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 11-20. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Θεσσαλονίκη 1975.
 «Γύγης καὶ Ἀστερία», «*Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον*» Ν. Σφενδόνη (ἀνάτυπον), Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 47-51.
- 1977: «Ἡ δευτέρα ρωμαϊκὴ ὠδὴ τοῦ Ὀρατίου (Carm. 3, II)», *MH* 1977, σσ. 59-63.
 «Ὀρατίου Ὠδές: 2, III· 3, XVIII· 2, II (Μετάφραση μὲ ἐρμηνευτικὰ σχόλια)», *MH* 1978, σσ. 55-58.
- 1979: H.J. Rose, *Ἱστορία τῆς Λατινικῆς Λογοτεχνίας*, μετάφραση Κ.Χ. Γρόλλιου, τόμος 2, Ἀθῆνα 1979. Μνεῖα-κριτικὴ στὸ [Γ. Βαλέτας,] *NE* 104 (1978), σσ. 1597-1598.
- 1984: «Ὀράτιος καὶ πολιτικὴ», *Πρακτικὰ Α΄ Πανελληνίου Συμποσίου Λατινικῶν Σπουδῶν*, Ἰωάννινα 5-6 Νοεμβρίου 1982, Ἰωάννινα 1984, σσ. 67-77.
 «Ὀράτιος ὁ ποιητὴς τοῦ μέτρου», *NE* (1984), σσ. 3-13. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, στὴ σειρά Ἀπὸ τὸν Κόσμον τῶν Λατίνων, ἀρ. 4, Ἀθῆνα 1984.
- 1986: «Μία «κερκυραϊκὴ ἐλεγεία τοῦ Τιβούλλου», *Δελτίον τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας*, τόμος Β΄, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη Λίνου Πολίτη, Κέρκυρα 1986.

- «Κικέρων, Μάρκος Τύλλιος», *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό*, Έκδοτική Αθηνών, τόμος 4ος (1986), σσ. 370-372.
- «Quomodo res de Latinitate in Graecia habeant et de Athenis condita Societate Romanis studiis provehendis», *Acta Academiae Latinitati inter omnes gentes fovendae* 1986.
- Όράτιος Ώδές, βιβλία I-IV, έρμηνευτική έκδοση – κείμενο – μετάφραση – σχόλια – έρμηνεία. Τόμοι I-IV, Αθήναι 1986, 1992, 1998, 2003. Μνείες και κριτικές στα [J. Rexine,] *The Classical Bulletin* 66 (1990), σσ. 145 κ.ε. και *Πλάτων* (1990), σσ. 177 κ.ε., [Κ. Καγκελάρης,] *Πολιτικά Θέματα* 4 (1993), σ. 39, [Ο Σημειωτής,] *Εϋθύνη* (Μάρτιος 1993), σ. 156, [Α. Φουριώτης,] *NE* 134 (1993), σ. 203, [Βασιλείου Πετράκου,] *ΠΑΑ*, Δημόσια συνεδρία τής 4ης Νοεμβρίου 2004.
- 1987: «Συμβολή στην έρμηνεία τής ώδης 2,2 του Όρατίου», *Έλληνικά* 38 (1987), σσ. 270-283. Και σέ ανάτυπο, Θεσσαλονίκη 1987.
- 1988: «Ο Όράτιος και η έλευθερία του λόγου», *Εϋθύνη* (Νοέμβρ. 1988), σσ. 529-533.
- «Ιστορικές ανακρίβειες στην ώδη 1,37 του Όρατίου και έρμηνεία τους», *Αριάδνη* 4 (1988), σσ. 156-165. Και σέ ανάτυπο, Ρέθυμνο 1988.
- 1989: «Memento mori», *Εϋθύνη* (Μάιος 1989), σσ. 213-216, (Ίούνιος 1989), σσ. 261-264.
- «Παρατηρήσεις με άφορμή δύο ώδες του Όρατίου σέ φίλους (Horatius, carmina 2,6 και 2,7). Αφιέρωμα στη μνήμη Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου», *NE* 25 (1989), σσ. 992-1003. Και σέ ανάτυπο, Αθήνα 1989.
- «Η Σάτιρα 2.1 του Όρατίου: ρητορική διάσταση», *Πρακτικά Γ΄ Πανελληνίου Συμποσίου Λατινικών Σπουδών* (Θεσσαλονίκη, Νοέμβρ. 1987), Θεσσαλονίκη 1989, σσ. 7-16. Και σέ ανάτυπο, Θεσσαλονίκη 1989.
- «Ωδή σ' έναν ιστορικό [Horatius, carmen 2,1]», *NE* τεύχος 1481 (1989), σσ. 373-383. Και σέ ανάτυπο, Αθήνα 1989.
- «Έρμηνευτική προσέγγιση στην ώδη 2, 9 του Όρατίου», *Αρχαιογνωσία* 6 (1989-90), σσ. 25-33. Και σέ ανάτυπο, Αθήνα 1992.
- 1990: «Η Εϋρώπη και ο μύθος: μετάφραση τής ώδης του Όρατίου 3, 27», *Εϋθύνη* (Νοέμβρ. 1990), σσ. 503-506.
- 1991: «Ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης και οι άρχαίοι», *Πόρφυρας* 11 (1991), σσ. 310-319.
- «Έρμηνεία τής ώδης 2, 20 του Όρατίου και τò θέμα του κύκνου», *NE* 130 (15 Ίουλίου 1991), σσ. 932-939. Και σέ ανάτυπο, Αθήνα 1991.
- «Τò τραγούδι τής Λικύμνιας - Τà πάντα ρεί - Συνάστρια», *NE* 130 (1 Αϋγούστου 1991), σσ. 1020-1023.
- 1992: «Ο Βοήθιος στò Βυζάντιο. Μια ύποδειγματική έκδοση τής Ακαδημίας Αθηνών», *NE* 131 (1 Απριλίου 1992), σσ. 486-490.

- «Θυμὸς εὐμενῆς μουσά τε γλυκεῖα», *NE* 131 (1 Μαΐου 1992), σσ. 619-620.
 «Ὁ κύκλος τῶν ὠδῶν 3, 1-6 τοῦ Ὀρατίου: ἡ πρώτη Ρωμαϊκὴ ὠδή», *NE* 132 (15 Σεπτ. 1992), σσ. 1207-1217. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1992.
 «Οἱ Ρωμαϊκὲς ὠδές», *Εὐθύνη* (Νοέμβρ. 1992), σσ. 547-551.
 1993: «Κώστας Δάφνης, ἕνας πιστὸς τῆς Κέρκυρας», *NE* 133 (15 Ἰανουαρίου 1993), σσ. 103-105.
 «Ὁ κύκλος τῶν ὠδῶν 3, 1-6 τοῦ Ὀρατίου: ἡ δευτέρη Ρωμαϊκὴ ὠδή», *NE* 133 (1 Ἰουνίου 1993), σσ. 710-716. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1993.
 1995: «Ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα, ἡ Ρώμη καὶ ὁ νεώτερος κόσμος», Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τ. 70 (1995), τεύχ. Β, σσ. 127-145. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1995.
 1996: «Ὁ κύκλος τῶν ὠδῶν III.1-6 τοῦ Ὀρατίου. Ἡ τέταρτη ρωμαϊκὴ ὠδή», *NE* τεύχος 1646 (1.2.1996), σσ. 147-157. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1996.
 «Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ 1821 καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων λογίων», ΠΑΑ, Πανηγυρικὴ Συνεδρία τῆς 21ης Μαρτίου 1996, Προεδρία Ἰωάννου Πεσμαζόγλου, Ἑορτασμὸς τῆς 25ης Μαρτίου: Ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Τάξεως Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν κ. Κωνσταντίνου Γρόλλιου.
 «Τὰ Ἑπτάνησα καὶ ἡ Ἑνωσις [ποιεῖς οἱ ἱστορικὲς περιστάσεις πὺρ προσδιόρισαν τὸν πολιτισμὸ τῆς Ἑπτανήσου ὡς τὴν Ἑνωσις μετὰ τὴν Ἑλλάδα]», *NE* (1.9.1996), σσ. 1116-1122. Ὁμιλία στὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο στίς 24.5.1996, στὴν 102η ἐπέτειο τῆς Ἑνώσεως, πὺρ διοργάνωσε ἡ Κερκυραϊκὴ Ἑστία Ἀθηνῶν. Καὶ σὲ ἀνάτυπο, Ἀθήνα 1996.

Ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις τοῦ Κωνσταντίνου Γρόλλιου σὲ συνέδρια:

- 3ο Πανιόνιο Συνέδριο, Κέρκυρα, Ἀργοστόλι, Ζάκυνθος 1965.
 4ο Διεθνὲς Κυπριολογικὸ Συνέδριο, Λευκωσία 1969.
 1ο Διεθνὲς Συνέδριο Λατινικῆς Φιλολογίας καὶ Γλώσσας, Ρώμη 1969.
 1ο Διεθνὲς Συμπόσιο Λατινικῆς Φιλολογίας καὶ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, Ρίο Ἰανέιρο 1970.
 2ο Διεθνὲς Συνέδριο Λατινικῆς Φιλολογίας καὶ Γλώσσας, Βουκουρέστι 1970.
 1η Ἑπτανησιακὴ Ἑβδομάδα, Κέρκυρα 1970.
 1ο Διεθνὲς Συνέδριο Νεολατινικῶν Σπουδῶν, Λουβαίν 1971.
 1ο Colloquium Tullianum, Ρώμη 1972.
 5ο Διεθνὲς Συνέδριο Ὀρατιανῶν Σπουδῶν, Ρώμη 1972.
 2ο Συνέδριο Νεολατινικῶν Σπουδῶν, Ἄμστερνταμ 1973.
 3ο Διεθνὲς Συνέδριο Λατινικῆς Φιλολογίας καὶ Γλώσσας, Μάλτα 1974.
 6ο Διεθνὲς Συνέδριο Κλασικῶν Σπουδῶν τῆς F.I.E.C., Μαδρίτη 1974.
 3ο Colloquium Tullianum, Ρώμη 1976.

- 1ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν, Γιάννενα 1982.
 2ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν, Ρέθυμνο 1982.
 3ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικῶν Σπουδῶν, Θεσσαλονίκη 1987.
 5ο Πανιόνιο Συνέδριο, Ἀργοστόλι 1986.

Συμμετοχές σὲ ἐπιστημονικὲς ἐνώσεις καὶ ἑταιρεῖες

Ἔλαβε μέρος σὲ ὅλες τις ἐτήσιες συνόδους τῶν μελῶν τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημίας Λατινικῶν Σπουδῶν στὴ Ρώμη ἀπὸ τὸ 1966, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἰδρυτικὸ μέλος.

Μετέσχε στὰ διοικητικὰ συμβούλια τῆς ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας «Ἴόνιος Ἀκαδημία» (Κέρκυρα) καὶ τῆς Ἑταιρείας Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν.

Διατέλεσε:

Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Ρωμαϊκῶν Σπουδῶν, 1982 Ἀθήνα.

Μόνιμος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας στὶς ἐργασίες τῆς Ἀκαδημίας Λατινικῶν Σπουδῶν τῆς Ρώμης.

Ἰδρυτικὸ Μέλος τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημίας Λατινικῶν Σπουδῶν Ρώμης (Academia Latinitati inter omnes gentes fovendae).

Μέλος τῆς Sociedade Brasileira de Romanistas, Ρίο Ἰανέιρο.

Μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας Ὀβιδιανῶν Σπουδῶν “Ovidianum”, Βουκουρέστι.

Μέλος τῆς Academia Internazionale di propaganda culturale “A.I.P.C.”, Ρώμη. Συνεργάτης τῆς *Enciclopedia Italiana*.

Μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας “Latinitas”, Βατικανό.

Μέλος τῆς Associazione Storica del Medio Volturmo, Piedimonte Matese, Italia.

Μέλος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων, Ἀθήνα.

Μέλος τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Θεσσαλονίκη.

Μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας «Ἴόνιος Ἀκαδημία», Κέρκυρα.

Μέλος τῆς Μακεδονικῆς καλλιτεχνικῆς ἑταιρείας «Τέχνη», Θεσσαλονίκη.

Ἀντιπρόεδρος καὶ ἰδρυτικὸ μέλος τῆς Ἑταιρείας Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν, Κέρκυρα. Τακτικὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1994).

Πρόεδρος τῆς Τάξης τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1996).

Γραμματέας τῆς Τάξης τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1998-2006).